

Dictamen en relació amb la consulta formulada pel Consell de col·legis professionals, sobre les sol·licituds de supressió de dades personals.

Es presenta davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades un escrit d'un Consell de col·legis professionals en el qual es demana que l'Autoritat emeti un dictamen sobre les sol·licituds de supressió de dades personals.

En concret, la consulta es refereix a la petició d'una col·legiada que s'ha donat de baixa, que hauria sol·licitat *“la supresión de todos sus datos de nuestra BBDD (...)”*.

La consulta considera que *“la supresión aplicaría, previo bloqueo de los datos para cumplir con los posibles requerimientos por parte de las autoridades y organismos competentes.”*

La consulta té en compte la possibilitat que es produeixin més sol·licituds de supressió de dades personals, i per això sol·licita l'emissió d'un dictamen a l'Autoritat.

Analitzada la consulta, que no s'acompanya d'altra documentació, i vist l'informe de l'Assessoria Jurídica, es dictamina el següent:

I

(...)

II

Entre els principis del Reglament (UE) 2016/679, del Parlament i del Consell Europeu, de 27 d'abril de 2016, General de Protecció de Dades (en endavant, RGPD), convé destacar el principi de limitació del termini de conservació, establert a l'article 5.1.e) de l'RGPD, segons el qual:

“1. Los datos personales serán:

(...)

e) mantenidos de forma que se permita la identificación de los interesados durante no más tiempo del necesario para los fines del tratamiento de los datos personales; los datos personales podrán conservarse durante períodos más largos siempre que se traten exclusivamente con fines de archivo en interés público, fines de investigación científica o histórica o fines estadísticos, de conformidad con el artículo 89, apartado 1, sin perjuicio de la aplicación de las medidas técnicas y organizativas apropiadas que impone el presente Reglamento a fin de proteger los derechos y libertades del interesado («limitación del plazo de conservación»);

(...)”.

Sobre això, segons el considerant 39 de l'RGPD: "(...) Los datos personales deben ser adecuados, pertinentes y limitados a lo necesario para los fines para los que sean tratados. Ello requiere, en particular, garantizar que se limite a un mínimo estricto su plazo de conservación. Los datos personales solo deben tratarse si la finalidad del tratamiento no pudiera lograrse razonablemente por otros medios. Para garantizar que los datos personales no se conservan más tiempo del necesario, el responsable del tratamiento ha de establecer plazos para su supresión o revisión periódica. (...)."

L'article 17 de l'RGPD disposa que:

"1. El interesado tendrá derecho a obtener sin dilación indebida del responsable del tratamiento la supresión de los datos personales que le conciernan, el cual estará obligado a suprimir sin dilación indebida los datos personales cuando concurra alguna de las circunstancias siguientes:

a) los datos personales ya no sean necesarios en relación con los fines para los que fueron recogidos o tratados de otro modo;

b) el interesado retire el consentimiento en que se basa el tratamiento de conformidad con el artículo 6, apartado 1, letra a), o el artículo 9, apartado 2, letra a), y este no se base en otro fundamento jurídico;

c) el interesado se oponga al tratamiento con arreglo al artículo 21, apartado 1, y no prevalezcan otros motivos legítimos para el tratamiento, o el interesado se oponga al tratamiento con arreglo al artículo 21, apartado 2;

d) los datos personales hayan sido tratados ilícitamente;

e) los datos personales deban suprimirse para el cumplimiento de una obligación legal establecida en el Derecho de la Unión o de los Estados miembros que se aplique al responsable del tratamiento;

*f) los datos personales se hayan obtenido en relación con la oferta de servicios de la sociedad de la información mencionados en el artículo 8, apartado 1.
(...)."*

Es després d'això que el responsable del tractament (art. 4.7 RGPD), en aquest cas el Consell, ha de conservar les dades personals durant el menor temps possible i que, en la determinació d'aquest termini de conservació, ha de tenir-se en compte la finalitat per a la qual es necessita el tractament de les dades, de tal manera que, un cop assolida la finalitat, les dades personals hauran d'ésser suprimides.

Això és aplicable a qualsevol tractament de dades personals que faci el Consell, en atenció a les seves funcions, ja sigui en relació amb persones col·legiades o amb d'altres persones físiques.

Ara bé, fem avinent que en qualsevol cas també caldrà tenir en compte les obligacions de conservació de les dades durant un temps determinat que puguin establir disposicions aplicables, de tal manera que, acomplerts aquests terminis, és quan les dades personals hauran de suprimir-se.

Per altra banda, tal i com disposa la mateixa normativa de protecció de dades, la supressió, quan és pertinent, no equival necessàriament a l'esborrat o la destrucció de la informació personal, sinó al seu bloqueig.

En concret, l'article 32 de la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals (en endavant, LOPDGDD), estableix el següent:

“1. El responsable del tratamiento estará obligado a bloquear los datos cuando proceda a su rectificación o supresión.

2. El bloqueo de los datos consiste en la identificación y reserva de los mismos, adoptando medidas técnicas y organizativas, para impedir su tratamiento, incluyendo su visualización, excepto para la puesta a disposición de los datos a los jueces y tribunales, el Ministerio Fiscal o las Administraciones Públicas competentes, en particular de las autoridades de protección de datos, para la exigencia de posibles responsabilidades derivadas del tratamiento y solo por el plazo de prescripción de las mismas. Transcurrido ese plazo deberá procederse a la destrucción de los datos.

3. Los datos bloqueados no podrán ser tratados para ninguna finalidad distinta de la señalada en el apartado anterior.

4. Cuando para el cumplimiento de esta obligación, la configuración del sistema de información no permita el bloqueo o se requiera una adaptación que implique un esfuerzo desproporcionado, se procederá a un copiado seguro de la información de modo que conste evidencia digital, o de otra naturaleza, que permita acreditar la autenticidad de la misma, la fecha del bloqueo y la no manipulación de los datos durante el mismo.

(...).”

Així doncs, les dades personals s'han de suprimir un cop deixen de ser necessàries o pertinents per a la finalitat per a la qual es van recollir o, si escau, un cop finalitzats els terminis de conservació establerts per la llei, fet que comportarà el seu bloqueig durant els terminis de prescripció en què es pugui exigir algun tipus de responsabilitat derivada del tractament.

Acomplert aquest termini, el qual pot variar en funció de la informació tractada i de les responsabilitats que es poden generar, s'ha de procedir a l'eliminació efectiva de la informació personal.

III

La conservació per part del Consell de determinada informació de persones físiques, en concret dels col·legiats, i en quins termes (ja sigui bloquejant o, fins i tot, eliminant informació), s'hauria de determinar tenint en compte allò que s'estableixi en la taula o taules d'avaluació documental corresponents que puguin elaborar-se en els termes de la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i gestió de documents, modificada per la Llei 20/2015, de 29 de juliol, a la que fa menció la consulta.

Segons l'article 3.1 de la Llei 10/2001:

“Formen l'àmbit d'aplicació d'aquesta Llei tots els documents de titularitat pública de Catalunya, els documents privats que integren o poden integrar el patrimoni documental

català, els arxius situats en l'àmbit territorial de Catalunya i els òrgans administratius que els donen suport."

L'article 6 de la Llei 10/2001 disposa que, als efectes d'aquesta Llei, són documents públics els que produeixen o reben en l'exercici de llurs funcions, entre d'altres, les corporacions privades de dret públic (art. 6.1.i)).

D'acord amb l'article 9 de la Llei 10/2001: *"Un cop concloses les fases activa i semiactiva, s'ha d'aplicar a tots els documents públics la normativa d'avaluació, sobre la base de la qual se'n determina la conservació, per raó del valor cultural, informatiu o jurídic, o bé l'eliminació. Cap document públic no pot ésser eliminat si no se segueixen la normativa i el procediment establerts per via reglamentària."*

Cal dir però, que, per la informació disponible (<http://taad.cultura.gencat.cat>), no consta l'existència de taules d'avaluació documental aprovades referides, específicament, a la informació objecte de consulta.

Vist això, en atenció a les previsions normatives examinades, el Consell pot conservar la informació personal de què disposa de les persones col·legiades mentre resulti necessària o pertinent per assolir les finalitats a què respon el seu tractament, tenint en compte les seves funcions.

Per tant, a l'hora d'establir els terminis de conservació d'aquesta informació i de determinar la seva supressió (bloqueig de les dades) o no, el responsable ha d'examinar quines dades tracta i per a quines finalitats les requereix o pot requerir-les.

Atès que la consulta es refereix a que la persona sol·licitant, col·legiada, hauria demanat *"la supresión de todos sus datos de nuestra BBDD del Consell"*, cal tenir en consideració les funcions que la normativa atribueix al Consell.

La Llei 7/2006, de 31 de maig, de l'exercici de les professions titulades i dels col·legis professionals, té per objecte *"regular l'exercici de les professions titulades en l'àmbit territorial de Catalunya i les associacions professionals, els col·legis professionals i els consells de col·legis professionals que hi exerceixen llur activitat."* (art. 1 Llei 7/2006).

L'article 60.1 de la Llei 7/2006 estableix les funcions dels Consells de col·legis professionals, entre d'altres, exercir la representació i la defensa generals de la professió en l'àmbit de Catalunya i la coordinació dels col·legis professionals que els integren (apartat a)), elaborar les normes relatives a l'exercici professional i al règim disciplinari comunes a la professió (apartat b)), vetllar perquè l'actuació dels col·legis professionals s'ajusti a les normes que regulen l'exercici de la professió i perquè l'actuació col·legial s'ajusti al principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes de manera que no es produeixi cap tipus de discriminació (apartat f)), entre d'altres. Els Consells de col·legis professionals també poden exercir altres activitats de naturalesa privada, especialment en relació amb el foment, la creació i l'organització de serveis i prestacions en interès dels col·legis professionals i dels professionals col·legiats (art. 60.4 Llei 7/2006).

Aquestes funcions es concreten en l'article 4 dels Estatuts del Consell:

“1. El Consell té atribuïdes les funcions públiques següents:

- a) Exercir la representació i la defensa generals de la professió (...).*
 - b) Elaborar les normes relatives a l'exercici professional i al règim disciplinari comunes a la professió.
(..).*
 - e) Mitjançar en els conflictes que puguin sorgir entre els col·legis (...) o, si s'escau, resoldre'ls per via arbitral, i exercir les funcions disciplinàries en relació amb els membres dels òrgans de govern dels col·legis (...).
(...).*
 - i) Resoldre els recursos sobre els quals tingui competència d'acord amb la Llei i els seus Estatuts.*
 - j) Exercir les funcions disciplinàries que li corresponguin d'acord amb la llei i els seus Estatuts.*
 - k) Fomentar, crear i organitzar institucions, serveis i activitats d'interès per a la professió que tinguin per objecte la promoció cultural, l'assistència social i sanitària, la cooperació i el mutualisme, i totes les prestacions que facin falta i que siguin d'interès per als col·legis (...).
(..).*
- 2. El Consell pot exercir aquelles funcions que, per raons d'eficiència, els col·legis puguin delegar-li, prèvia signatura del corresponent conveni de delegació intersubjectiva.
(...).”*

L'article 16 dels Estatuts del Consell disposa el següent:

“El Consell té atribuïda la jurisdicció disciplinària en els supòsits següents:

- a) Per sancionar les faltes comeses quan la persona tingui un càrrec de govern en un col·legi.*
- b) Per sancionar les persones que tinguin un càrrec de representació o de govern en el Consell, però en aquest cas no podrà prendre part en les deliberacions ni votar en les juntes.”*

Per tant, el Consell exerceix les funcions que li atribueix la normativa, i també pot exercir funcions que els Col·legis li puguin delegar (art. 4.2 Estatuts).

Als efectes que interessin, si les dades personals dels col·legiats que es donen de baixa poden ser rellevants per a l'exercici de les funcions del Consell (per exemple, en exercici de les competències sancionadores del Consell, ex. art. 16 dels Estatuts del Consell, entre d'altres), el Consell haurà de conservar aquesta informació sobre el col·legiat.

En definitiva, el Consell ha de conservar la informació rellevant en atenció a les funcions pròpies, com ara l'exercici de la seva potestat disciplinària o, si escau, per les funcions que li hagin delegat els Col·legis que s'hi integren. La informació que el Consell hagi de conservar en atenció a les seves competències, no hauria de suprimir-se, en el sentit de procedir al seu bloqueig o, si escau, eliminació efectiva.

En qualsevol cas, caldria tenir en compte, a aquests efectes, el principi de minimització (art. 5.1.c) RGPD), per tal de conservar, només, les dades adequades, pertinents. La conservació no ha de portar necessàriament a haver de conservar tota la informació de què es disposa sobre la persona afectada, sinó només aquella que resulti pertinent en atenció a la finalitat del tractament.

Per tant, és necessari que el Consell examini quines dades de les persones que sol·liciten la supressió podrien tenir rellevància a efectes de poder exercir les funcions que li atribueix la normativa, per tal de poder determinar-ne la conservació o la supressió.

Tot això, sens perjudici del tractament de dades que hagin de fer els Col·legis que s'integren en el Consell (art. 57.1 Llei 7/2006), respecte dels seus col·legiats. En aquest cas la persona interessada s'hauria d'adreçar al respectiu col·legi, que seria qui hauria d'atendre la seva sol·licitud de supressió respecte a les dades de què disposi aquell col·legi en concret. Sobre això, fem avinent que aquesta Autoritat ha analitzat la supressió de dades de persones col·legiades per part dels col·legis professionals en ocasions anteriors (Dictàmens CNS 20/2013, CNS 53/2015, i CNS 13/2019, que es poden consultar al web de l'Autoritat: www.apdcat.cat). El darrer dels Dictàmens esmentats resulta d'especial interès, atès que es refereix a l'aplicació de l'RGPD, que és la norma en vigor que regula el conjunt de principis i garanties que els responsables del tractament han d'observar en el tractament de dades personals.

També fem notar que la consulta cita la Guia relativa al tractament de dades personals pels col·legis professionals, d'aquesta Autoritat, la qual ha de ser interpretada necessàriament conforme a l'actual marc normatiu de protecció de dades (RGPD i LOPDGDD).

IV

Dit això, convé recordar que el responsable del tractament ha de donar sempre una resposta a qualsevol persona, en concret, a qualsevol col·legiat que exerciti un dret de supressió de dades, independentment que la supressió sol·licitada sigui o no procedent, en els termes que s'han apuntat. Davant de peticions de supressió de dades que puguin resultar poc clares en la seva redacció, el Consell pot demanar a l'interessat que aclareixi o especifiqui l'abast de la supressió i els motius pels quals considera que s'han de suprimir les seves dades. Aquesta concreció podria permetre al Consell, com a responsable, una anàlisi més precisa a l'hora de ponderar si la supressió de les dades del col·legiat està fonamentada i ha de prosperar, o bé si correspon denegar la supressió de les dades.

L'article 5.1.d) de l'RGPD estableix l'obligació del responsable de garantir que les dades personals de què disposa són exactes i es mantenen actualitzades, i d'adoptar totes les mesures raonables per a que se suprimeixin o rectifiquin sense dilació les dades personals que siguin inexactes respecte els fins per als quals es tracten (principi d'exactitud).

A efectes de complir amb aquesta obligació, i respecte la informació que el Consell hagi de conservar, caldria adoptar mesures apropiades per garantir que la informació que es conserva dels col·legiats donats de baixa s'identifica de manera adequada i separada de la informació corresponent a la resta de persones col·legiades que hagi de tractar el Consell per a les seves funcions.

Això facilitaria una gestió correcta de la informació d'aquestes persones donades de baixa per part del Consell, que, convé recordar, només podria tractar-se a efectes de poder exercir les funcions que li atribueix la normativa. És a dir, el Consell s'hauria d'abstenir de dur a terme qualsevol altre tractament inherent a la condició de professional en situació d'alta.

D'acord amb les consideracions fetes en aquests fonaments jurídics en relació amb la consulta sobre les sol·licituds de supressió de dades que rep el Consell, es fan les següents,

Conclusions

Les dades personals han d'ésser suprimides un cop deixen de ser necessàries o pertinents per a la finalitat per a la qual es van recollir o, si escau, un cop transcorreguts els terminis de conservació establerts per la llei. La supressió ha de comportar el bloqueig de les dades suprimides durant els terminis de prescripció en què es pugui exigir algun tipus de responsabilitat derivada del tractament.

Barcelona, 2 de novembre de 2020